

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

Warszawa, dnia 19 września 2011 r.

DIS/DEC-808/44667/11

dot. [...]

D E C Y Z J A

Na podstawie art. 104 § 1 i art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.), art. 12 pkt 2, art. 18 ust. 1 pkt 1 i art. 22 w związku z art. 26 ust. 1 pkt 3 i pkt 4, art. 31 ust. 1 i ust. 2, art. 36 ust. 1, art. 39 ust. 1 i art. 40 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r., Nr 101, poz. 926 z późn. zm.) oraz § 4 pkt 1 i pkt 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 100, poz. 1024), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie przetwarzania danych osobowych przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.,

I. Nakazuję Miejskiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji S.A. usunięcie uchybień w procesie przetwarzania danych osobowych poprzez:

- 1. Zaprzestanie pozyskiwania od klientów w związku z zawieraniem umów o dostawę wody i / lub odbiór ścieków danych osobowych w zakresie imion rodziców, od dnia, w którym niniejsza decyzja stanie się ostateczna.**
- 2. Uwzględnienie w umowie z dnia [...] maja 2010 r., zawartej z P. Sp. z o.o. oraz w umowie z dnia [...] grudnia 2010 r., zawartej z C. Sp. z o.o., którym powierzone zostało przetwarzanie danych osobowych osób, z którymi zawarte zostały umowy o dostawę wody i / lub odbiór ścieków, postanowień określających zakres i cel przetwarzania przez ww. podmioty powierzonych danych osobowych, w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym niniejsza decyzja stanie się ostateczna.**

3. Uzupełnienie ewidencji osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych o identyfikator użytkownika w systemie informatycznym, w terminie 14 dni od dnia, w którym niniejsza decyzja stanie się ostateczna.
4. Uzupełnienie wykazu budynków, pomieszczeń lub części pomieszczeń, tworzących obszar, w którym przetwarzane są dane osobowe, zawartego w dokumencie o nazwie „[...] Polityka Bezpieczeństwa Danych Osobowych”, o pomieszczenia Biura [...] mieszczące się w W. w terminie 14 dni od dnia, w którym niniejsza decyzja stanie się ostateczna.
5. Uzupełnienie wykazu zbiorów danych osobowych wraz ze wskazaniem programów zastosowanych do przetwarzania tych danych, zawartego w dokumencie o nazwie „[...] Polityka Bezpieczeństwa Danych Osobowych”, o system informatyczny służący do prowadzenia rejestru skarg i wniosków, w terminie 14 dni od dnia, w którym niniejsza decyzja stanie się ostateczna.
6. Wykreślenie z wykazu zbiorów danych osobowych wraz ze wskazaniem programów zastosowanych do przetwarzania tych danych, zawartego w dokumencie o nazwie „[...] Polityka Bezpieczeństwa Danych Osobowych”, systemu informatycznego o nazwie „A”, który nie jest wykorzystywany do przetwarzania danych osobowych, w terminie 14 dni od dnia, w którym niniejsza decyzja stanie się ostateczna.

II. W pozostałym zakresie postępowanie umarzam.

U z a s a d n i e n i e

Inspektorzy upoważnieni przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych przeprowadzili kontrolę w Miejskim Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji S.A., zwanym dalej MPWiK, w celu ustalenia zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami o ochronie danych osobowych (sygn. akt [...]), tj. ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r., Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), zwaną dalej ustawą, oraz rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 100, poz. 1024), zwanym dalej rozporządzeniem. W toku kontroli odebrano od pracowników MPWiK ustne wyjaśnienia, skontrolowano systemy informatyczne oraz dokonano oględzin pomieszczeń, w których odbywa się przetwarzanie danych osobowych. Stan faktyczny został szczegółowo opisany w protokole kontroli, który został podpisany przez Prezesa Zarządu i Członka Zarządu.

Na podstawie tak zgromadzonego materiału dowodowego ustalono, że w procesie przetwarzania danych osobowych MPWiK, jako administrator danych, naruszyło przepisy o ochronie danych osobowych. Uchybienia te polegały na:

1. Pozyskiwaniu od klientów w związku z zawieraniem umów o dostawę wody i / lub odbiór ścieków danych osobowych w zakresie obejmującym imiona ich rodziców (art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy).
2. Nieokreśleniu terminu, po upływie którego niszczone byłyby dokumenty klientów, z którymi umowa o dostawę wody i / lub odbiór ścieków została rozwiązana (art. 26 ust. 1 pkt 4 ustawy).
3. Braku w umowie z dnia [...] maja 2010 r., zawartej z P. Sp. z o.o. oraz w umowie z dnia [...] grudnia 2010 r., zawartej z C. Sp. z o.o., którym MPWiK powierzyła przetwarzanie danych osobowych osób, z którymi zawarte zostały umowy o dostawę wody i / lub odbiór ścieków, postanowień określających zakres i cel przetwarzania przez ww. podmioty powierzonych danych osobowych (art. 31 ust. 1 ustawy).
4. Niezastosowaniu w pomieszczeniach nr 102 i 317, w których przechowywana jest dokumentacja zawierająca dane osobowe, odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych (art. 36 ust. 1 ustawy).
5. Niezawarciu w ewidencji osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych identyfikatora użytkownika w systemie informatycznym (art. 39 ust. 1 ustawy).
6. Niezgłoszeniu do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych zbioru danych osobowych o nazwie „K.”, w którym przetwarzane są dane osobowe osób, z którymi zawarte zostały umowy o dostawę wody i / lub odbiór ścieków (art. 40 ustawy).
7. Nieuwzględnieniu w wykazie budynków, pomieszczeń lub części pomieszczeń, tworzących obszar, w którym przetwarzane są dane osobowe, zawartym w dokumencie o nazwie „[...] Polityka Bezpieczeństwa Danych Osobowych”, pomieszczeń Biura [...] mieszczących się w W. przy ul. [...] (§ 4 pkt 1 rozporządzenia).
8. Nieuwzględnieniu w wykazie zbiorów danych osobowych wraz ze wskazaniem programów zastosowanych do przetwarzania tych danych, zawartym w dokumencie o nazwie „[...] Polityka Bezpieczeństwa Danych Osobowych”, systemu informatycznego służącego do prowadzenia rejestru skarg i wniosków oraz wpisaniu do ww. wykazu systemu informatycznego o nazwie „A”, który nie jest wykorzystywany do przetwarzania danych osobowych (§ 4 pkt 2 rozporządzenia).

W związku z powyższym, w dniu [...] sierpnia 2011 r. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w niniejszej sprawie w celu wyjaśnienia okoliczności sprawy (sygn. pisma [...]).

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego Prezes Zarządu i Członek Zarządu pismem z dnia [...] sierpnia 2011 r., nr [...], złożyli wyjaśnienia, w których poinformowali, że:

1. Imiona rodziców początkowo stanowiły jedyną możliwość identyfikacji odbiorcy usług i ich pozyskiwanie było niezbędne dla skutecznego dochodzenia roszczeń od klienta. W związku z tym, że MPWiK nie posiada instrumentów prawnych, którymi mogłoby skutecznie zobowiązać kontrahenta do przekazania NIP oraz nr PESEL, uzyskane inne dane osobowe w postaci choćby imion rodziców mogą mieć więc decydujące znaczenie przy identyfikacji danego odbiorcy usługi. Obecnie MPWiK odstąpiło od gromadzenia danych osobowych obejmujących imiona rodziców.
2. Umowy o dostawę wody i / lub odbiór ścieków są przechowywane w MPWiK zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2011 r., Nr 123, poz. 698) oraz rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 16 września 2002 r. w sprawie postępowania z dokumentacją, zasad jej klasyfikowania i kwalifikowania oraz zasad i trybu przekazywania materiałów archiwalnych do archiwów państwowych (Dz. U. Nr 167, poz. 1375). Zgodnie z załącznikiem do powyższego rozporządzenia oraz uwzględniając specyfikę związaną z realizowaniem misji MPWiK umowy zawierane z odbiorcami usług zakwalifikowano do kategorii niearchiwalnej „B” oznaczając ją symbolem „Be-10”. Tym samym został wyznaczony 10-letni okres przechowywania tych dokumentów. Okres ten liczony jest od daty deinstalacji przyłącza.
3. Podjęte zostały działania mające na celu wymianę szaf w pomieszczeniu nr [...] na szafy zamykane na klucz. Wymiana szaf oraz zamontowanie zamka w szafie wnękowej powinno nastąpić do dnia [...] września 2011 r. Do czasu wymiany szaf pomieszczenie nr [...] sprzątane jest w godzinach pracy, zawsze w obecności pracownika Działu Windykacji. Natomiast w pomieszczeniu nr [...] szafa, w której przechowywane są skargi i wnioski wraz z kopiami udzielonych odpowiedzi, została wymieniona na szafę zamykaną na klucz.
4. Dokonano zgłoszenia zbioru danych osobowych o nazwie „K.” do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych.

Ponadto, do pisma z dnia [...] sierpnia 2011 r., nr [...], Prezes Zarządu i Członek Zarządu przedstawili dowody mające potwierdzić usunięcie uchybień stwierdzonych w toku kontroli.

Prezes Zarządu i Członek Zarządu w złożonych wyjaśnieniach nie ustosunkowali się natomiast do uchybień wymienionych w pkt 3, 5 i 7 zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego (pismo z dnia [...] sierpnia 2011 r., nr [...]).

Po zapoznaniu się z całością materiału dowodowego zebranego w sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zważył co następuje:

Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy, administrator danych przetwarzający dane powinien dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności jest obowiązany zapewnić, aby dane te były merytorycznie poprawne i adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane.

Przeprowadzona kontrola wykazała, że w związku z zawieraniem umów o dostawę wody i / lub odbiór ścieków MPWiK gromadzi dane osobowe swoich klientów w zakresie obejmującym m.in. imiona ich rodziców. Jako uzasadnienie zbierania tego typu danych wskazano identyfikację klienta. Jednocześnie jednak w toku kontroli ustalono, że dla celów identyfikacyjnych klientów pozyskiwane są przede wszystkim nr PESEL oraz NIP. Biorąc powyższe pod uwagę uznać należy, że zbieranie imion rodziców klientów jest zbieraniem danych „na zapas”. Należy zatem w konsekwencji stwierdzić, że gromadzenie tych danych jest nieadekwatne do celu przetwarzania danych.

W piśmie z dnia [...] sierpnia 2011 r., nr [...], stanowiącym odpowiedź na zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego, Prezes Zarządu i Członek Zarządu wskazali, że MPWiK odstąpiło od gromadzenia danych osobowych obejmujących imiona rodziców swoich klientów, na dowód czego przedstawiony został aktualny wzór umowy o dostawę wody i / lub odbiór ścieków. Powyższe nie jest jednak wystarczające do uznania, że w ww. zakresie przywrócony został stan zgodny z prawem. Kontrola bowiem wykazała, że imiona rodziców osób, z którymi została podpisana umowa o dostawę wody i / lub odbiór ścieków są zbierane na etapie składania przez te osoby wniosku o zawarcie ww. umowy. Wzór tego wniosku nie został jednak zmieniony, co oznacza, że osoby składające wniosek o zawarcie umowy o dostawę wody i / lub odbiór ścieków muszą nadal podawać imiona swoich rodziców.

Zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy, administrator danych może powierzyć innemu podmiotowi, w drodze umowy zawartej na piśmie, przetwarzanie danych. Natomiast w myśl art. 31 ust. 2 ustawy, podmiot, o którym mowa w ust. 1, może przetwarzać dane wyłącznie w zakresie i celu przewidzianym w umowie.

W toku kontroli ustalono, że dane osobowe osób, z którymi MPWiK zawarła umowy o dostawę wody i / lub odbiór ścieków, są powierzane m.in. P. Sp. z o.o., który na podstawie umowy z dnia [...] maja 2010 r. świadczy usługi serwisowe oprogramowania wykorzystywanego do przetwarzania danych osobowych, oraz C. Sp. z o.o., która na podstawie umowy z dnia [...] grudnia 2010 r. świadczy usługi w zakresie niszczenia dokumentów. W powołanych umowach zawarte zostały postanowienia zobowiązujące wskazane podmioty m.in. do zastosowania wszelkich obowiązujących przepisów prawa w zakresie ochrony danych osobowych oraz zachowanie poufności, spójności i integralności tych danych. Z postanowień tych nie wynika jednak cel oraz zakres, w jakim P. Sp. z o.o. oraz C. Sp. z o.o. mogą przetwarzać powierzone im dane osobowe.

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy, administrator danych prowadzi ewidencję osób upoważnionych do ich przetwarzania, która powinna zawierać: 1) imię i nazwisko osoby upoważnionej, 2) datę nadania i ustania oraz zakres upoważnienia do przetwarzania danych osobowych, 3) identyfikator, jeżeli dane są przetwarzane w systemie informatycznym.

Przeprowadzona kontrola wykazała, że prowadzona w MPWiK ewidencja osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych nie zawiera identyfikatora użytkownika w systemie informatycznym, co stanowi naruszenie powołanego przepisu ustawy.

Zgodnie z § 4 pkt 1 i 2 rozporządzenia, polityka bezpieczeństwa, o której mowa w § 3 ust. 1, zawiera w szczególności wykaz budynków, pomieszczeń lub części pomieszczeń, tworzących obszar, w którym przetwarzane są dane osobowe i wykaz zbiorów danych osobowych wraz ze wskazaniem programów zastosowanych do przetwarzania tych danych.

Kontrola wykazała, że w MPWiK opracowany został dokument o nazwie „[...] Polityka Bezpieczeństwa Danych Osobowych”, w którym zawarty został wykaz budynków, pomieszczeń lub części pomieszczeń, tworzących obszar, w którym przetwarzane są dane osobowe oraz wykaz zbiorów danych osobowych wraz ze wskazaniem programów zastosowanych do przetwarzania tych danych. W wykazie budynków, pomieszczeń lub części pomieszczeń, tworzących obszar, w którym przetwarzane są dane osobowe, nie wskazano jednak pomieszczeń Biura [...] mieszczących się w W. Z kolei w wykazie zbiorów danych osobowych wraz ze wskazaniem programów zastosowanych do przetwarzania tych danych nie uwzględniono systemu informatycznego służącego do prowadzenia rejestru skarg i wniosków. Wymieniono w nim natomiast system informatyczny o nazwie „A”, który nie jest wykorzystywany do przetwarzania danych osobowych.

Jednocześnie, na podstawie złożonych przez Prezesa Zarządu i Członka Zarządu pisemnych wyjaśnień oraz przedstawionych dowodów, należy stwierdzić, że pozostałe uchybienia w procesie przetwarzania danych osobowych, stanowiące przedmiot postępowania, zostały usunięte, tj.:

1. Określony został termin przechowywania danych osobowych osób, z którymi zawarta została umowa o dostawę wody i / lub odbiór ścieków.
2. Zastosowane zostały w pomieszczeniach nr [...] i [...], w których przechowywana jest dokumentacja zawierająca dane osobowe, odpowiednie środki techniczne i organizacyjne zapewniające ochronę przetwarzanych danych osobowych.
3. Zgłoszony został do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych zbiór danych osobowych o nazwie „K.”, w którym przetwarzane są dane osobowe osób, z którymi zawarte zostały umowy o dostawę wody i / lub odbiór ścieków.

Stosownie do art. 105 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe w całości albo w części, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania odpowiednio w całości albo w części.

Przesłanką umorzenia postępowania, na podstawie art. 105 § 1 k.p.a., jest bezprzedmiotowość postępowania „z jakiegokolwiek przyczyny”, czyli z każdej przyczyny powodującej brak jednego z elementów materialnoprawnego stosunku prawnego w odniesieniu do jego strony podmiotowej lub przedmiotowej (wyrok NSA z dnia 21 stycznia 1999 r., SA/Sz1029/97).

W toku postępowania usunięte zostały pozostałe uchybienia w procesie przetwarzania danych osobowych, stanowiące przedmiot postępowania i dlatego w tym zakresie należało je umorzyć.

Wobec powyższego, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozstrzygnął jak w sentencji.

Na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych oraz art. 129 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego, strona niezadowolona z niniejszej decyzji może zwrócić się do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (adres: ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa) z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, w terminie 14 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji.